

CULTUUR EN GEDRAG

Hand-out Aanspreken op onveilig gedrag

Inleiding

Pogingen om werknemers om in de installatie- en isolatiebranche tot veiliger gedrag te bewegen zijn momenteel grotendeels gericht op het bewustzijn van werknemers ten aanzien van veiligheid.

Onveilig gedrag?

Uit onderzoek blijkt echter dat ons gedrag in belangrijke mate door onze (werk) omgeving en de voor ons beschikbare middelen en mogelijkheden bepaald wordt. Dit is voornamelijk een onbewust proces.

Het blijkt dat onze eigen wil, kennis en ervaring ons gedrag slechts in beperkte mate richting geeft. Dit gegeven is nog nauwelijks doorgedrongen bij veiligheidkundige en managers en heeft dus grote potentie om veilig gedrag bij werknemers en onderaannemers te realiseren. Het loont dan ook zeker de moeite om nader onderzoek te doen naar deze factoren.

De werkomgeving en beschikbare middelen en mogelijkheden bepalen dus voor 80% het gedrag van een persoon.

Het onderstaande voorbeeld uit de praktijk illustreert hoe externe invloed een rol kan spelen :

Noud, een 23 jarige monteur is werkzaam in de woningbouw. Zijn taak is het aanbrengen van draagelementen tegen een betonnen plafond om daar later leidingen tegen te monteren. Om deze tegen het beton te bevestigen, maakt hij gebruik van een schiethamer (hiermee kunnen speciale spijkers met vuurkracht in het plafond worden geschoten).

De benodigde gehoorbescherming is aanwezig. Noud heeft voor het gebruik van de schiethamer een vergunning en een veiligheidstraining gehad.

Noud bleek erg gevoelig voor de reacties van zijn collega's die hem een 'mietje' noemden omdat hij gehoorbescherming droeg. Zij deden dit immers ook niet en hadden nergens last van 'zolang je maar tijdens het schieten je mond open houdt zodat de druk weg kan' was hun argument.

Het gevolg was dat Noud enkel zijn gehoorbescherming droeg als er geen van deze collega's aanwezig waren. Terwijl hijzelf toch liever de gehoorbescherming droeg, was de sociale druk, opgelegd door de oudere collega's, voor hem te groot.

Observeren

Hoe veilig mensen functioneren kunnen we waarnemen door naar hen te kijken en hen te observeren. Observeren van het gedrag van werknemers is belangrijk om te beoordelen of ze de veiligheid op de werkplek goed geregeld hebben. Door te kijken, te praten én te begrijpen waarom werknemers zich zo gedragen, kun je veilig gedrag versterken. Door er gezamenlijk over te praten (met bijvoorbeeld een schouderklopje) kun je onveilig gedrag beïnvloeden.

Gewenst veilig gedrag

Bij veiligheid gaat het erom je te houden aan bepaalde basisregels.

Er zijn 5 basisregels (principes) voor veiligheid en gezondheid opgesteld om je daarbij te helpen:

1. Veilig en gezond werken kan altijd;
2. Veiligheid kost tijd;
3. Veilig werken doe je samen;
4. We spreken elkaar aan op onveilig gedrag en onveilige situaties;
5. Veiligheid zit in je, ook buiten werktijd!

Aanspreken

1. Door je collega's op de juiste manier aan te spreken, gaan zij "nadenken".
2. Vraag niet: Wat doe je nu?, dit wordt gevoeld als een waardeoordeel. Beter is: Waarom doe je dit, wat denk je dat de gevolgen kunnen zijn, hoe zou dit beter kunnen volgens jou?"
3. "Gedrag is direct te beïnvloeden door samen consequent toezicht te houden op de naleving van de regels."

Actie = reactie

1. Niets doen is geen optie. Als medewerker voel je jezelf verantwoordelijk voor alle onveilige situaties en/of onveilige handelingen, dus niet alleen voor die van jezelf.
2. Melden bij de uitvoerder/chef doe je niet meteen! Je spreekt eerst je collega zelf aan op zijn gedrag en probeert hier samen uit te komen.
3. Als je merkt dat je collega door jouw moeite er toch niets mee doet of de kantjes vanaf loopt, dan houdt jouw inspanning op en moet het anders opgelost worden.
4. Je hebt bij namelijk bij onveilige situaties wel de plicht om het te melden aan je uitvoerder/chef.
5. Zo kan iedereen zeggen wat hij ervan vindt en kunnen jullie samen afspraken maken om de werkplek opgeruimd en netjes te houden

Wat zou jij doen?

1. Een groepje medewerkers staat te roken bij de opslag van gevaarlijke stoffen in het magazijn. Ondanks het feit dat het rookverbod geldt binnen het hek, wordt hier toch vaak gerookt door collega's. Je loopt voorbij op het moment dat de eerste zijn sigaret wil gaan aansteken.
 - Wat zou jij doen?
2. Een leidinggevende loopt voor de 2e keer deze week met bezoekers zonder helm en veiligheidsschoenen over de bouwplaats.
 - Wat zou jij doen?
3. Je weet van een collega die de heftruck bedient, hiervoor geen certificaat heeft en dit dus niet mag. Maar het is wel handig. Je ziet deze collega praten met een andere collega om vervolgens op de heftruck te stappen te gebruiken.
 - Wat zou jij doen?
4. Je loopt over de bouwplaats en ziet dat werknemers van een onderaannemer gevelbeplating aan het hijsen zijn met een hoogwerker. Vervolgens wordt de gevelplaat gemonteerd door een werknemer die onder de hoogwerker staat.
 - Wat zou jij doen?

5. Een van de collega's staat in een hoogwerker zonder zijn veiligheidsharnas in combinatie met een positioneringslijn te gebruiken. Het is namelijk niet verplicht maar wel aan te raden om deze middelen te dragen en jezelf te zekeren aan de werkbak zodat je simpelweg niet uit de werkbak kunt vallen.
 - Wat zou jij doen?

6. Het valt je niet direct op maar er ligt een verlengsnoer over de vloer en de deksel van de kruipruimte staat open. Je collega is aan het werk in de kruipruimte ver weg van het luik. Je ziet de kabelhaspel in het natte zand liggen.
 - Wat zou jij doen?

Let op elkaar en spreek elkaar aan op onveilige situaties en onveilig gedrag!

